

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

**Základní umělecká škola Heleny Salichové,
Ostrava-Polanka n/O, 1. května 330**

1. května 330/330, 725 25 Ostrava-Polanka n/O

Identifikátor: 600 004 350

Termín konání orientační inspekce: 18. - 23. leden 2001

Čj.	145 020/01-12002
Signatura	on6ku237

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní umělecká škola Heleny Salichové byla založena v roce 1958. Právní subjektivitu získala v roce 1995. Ve stejném roce jí byl propůjčen čestný název. Škola má pět odloučených pracovišť, která jsou uvedena v Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 30 302/98-21.

OBOROVÁ STRUKTURA ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY

V souladu s obsahem výše uvedeného rozhodnutí škola poskytuje základy vzdělávání v hudebním, tanečním a výtvarném oboru. Výuku uvedených oborů navštěvuje celkem 415 žáků - z toho 319 žáků v hudebním, 34 v tanečním a 60 žáků ve výtvarném oboru. Rozšířené studium a studium pro dospělé není ve škole organizováno.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Hudební obor

Kontrola průběhu vzdělávání byla zaměřena na výuku hry na klavír, zobcovou a příčnou flétnu, klarinet, kytaru, výuku pěvecké hlasové výchovy a hudební nauky.

Plánování učiva je přehledně zpracováno v individuálních studijních plánech žáků a tematických plánech kolektivních předmětů. Výběr technické i přednesové instrumentální literatury odpovídá učebním osnovám a zohledňuje schopnosti žáků a jejich žánrovou orientaci. U některých žáků klavírního oddělení není plánována hra stupnic, elementární improvizace a hra z listu. Škola poskytuje žákům v rámci nepovinných předmětů výuku hry na druhý nástroj. Časová dotace a předmětová skladba neodpovídá schválenému učebnímu plánu ve všech sledovaných předmětech. Žákům není poskytována výuka komorní hry nebo komorního zpěvu v požadovaném rozsahu. Forma čtyřruční klavírní hry nebo kytarových duet je vyučována pouze v části lekce hlavního předmětu. Kytarový soubor nebo komorní pěvecký soubor pracuje příležitostně v době přípravy na veřejné vystoupení. V dechovém a pěveckém oddělení se vyskytují krácené lekce, tj. 0,5 vyučovací hodiny. Hudební nauka 3. - 5. ročníku není zajištěna pro všechny žáky.

Hospitace v klavírním oddělení se uskutečnily u pěti učitelů, z nichž všichni splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilost v souladu s vyhláškou MŠMT č. 139/97 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Tři učitelé mají specializaci pro jiný předmět (zpěv, akordeon, hudební nauka). V dechovém oddělení byla sledována výuka u čtyř učitelů, z nichž všichni splňují požadavky příslušné vyhlášky. Dva učitelé mají odbornou způsobilost pro výuku dechových nástrojů, dva učitelé mají odbornou způsobilost odlišnou (akordeon, housle). Hra na kytaru byla vyučována dvěma učiteli s požadovaným vzděláním, ale s odborností pro jiný nástroj (housle). Pěveckou hlasovou výchovu zajišťovali dva učitelé s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Hudební nauku na kmenové škole vyučuje studentka 3. ročníku Pedagogické fakulty Ostravské univerzity.

Učebny nástrojové výuky na kmenové škole jsou dostatečně vybavené, podnětné a s výjimkou učebny hry na kytaru prostorově vyhovující. Odlišné podmínky jsou na odloučených pracovištích (ZŠ Krásné pole, ZŠ Ostrava-Poruba, ul. Bulharská, L. Štúra, samostatné

pracoviště Třebovice), kde s výjimkou pobočky Třebovice výuka probíhá ve třídách určených pro kolektivní výuku. Toto prostředí není pro individuální výuku inspirující a podnětné. Materiální vybavení na pobočkách je dostačující. Výjimkou je pracoviště na ZŠ L. Štúra, kde žáci hrají na rozladěný klavír. Nevhodným umístěním tohoto nástroje nejsou vytvořeny kvalitní světelné podmínky. Výrazným nedostatkem kmenové školy je zvuková prostupnost mezi jednotlivými třídami. Fond notového materiálu sledovaných oddělení je dostatečný. Oddělení strunných nástrojů disponuje také nejnovějšími publikacemi. Rozvrh vyučovacích hodin a přestávek odpovídá psychohygienickým zásadám.

Vyučování hlavních předmětů je organizováno pouze individuálně, forma skupinové výuky v předmětech hra na kytaru, zobcová flétna a pěvecká hlasová výchova není využívána. Dělení vyučovacích hodin dvakrát týdně v přípravných a nižších ročnících využívají pouze někteří učitelé.

V nižších ročnících **hry na klavír** bylo dbáno na vytváření základních nástrojových návyků a kvalitní úhoz. Technické dovednosti byly rozvíjeny pouze studiem etud. Vzhledem k absenci hry stupnic není této oblasti věnována ze strany učitelů dostatečná pozornost. Ve sledovaných hodinách vyšších ročníků byl důraz kladen na výrazové prvky žánrově různorodého přednesu, nejčastěji z oblasti jazzové hudby. Další složky předmětu - improvizace klavírního doprovodu k písním a hra z listu nebyly zařazeny. Tyto formy nejsou rozvíjeny dostatečně a systémově. Kladem sledovaných hodin bylo dostatečné vysvětlení úkolů včetně procvičení obtížných míst a názorné ukázky učitele.

Výuka **dechových nástrojů dřevěných** má na této škole rozdílnou úroveň. Nedostatek znalosti metodiky hry na zobcovou flétnu byl patrný u učitelky s odlišnou nástrojovou specializací a krátkou pedagogickou praxí. Tvoření tónu, elementární dechové návyky nebyly ve výuce prioritou, učitelka se zaměřila pouze na správnou interpretaci notového zápisu. Kvalitu výuky dalšího učitele pozitivně ovlivnily praktické zkušenosti s vedením dechového orchestru. Výuka byla zaměřena na muzikální projev žáka, ovšem i zde se projeví nedostatečné znalosti metodiky. Výraznou osobností pedagogického sboru je učitel s hlubokou znalostí problematiky hry na dřevěné nástroje. Vlastní bezchybnou hrou nejen motivuje žáky, ale poskytuje žákům konkrétní a potřebnou představu kvalitního tónu. Výuka tohoto učitele byla vedena v souladu s didaktickými zásadami a s použitím efektivních metodických postupů. Obdobně byli vedeni žáci učitelem, který své umělecké působení v profesionálním tělese promítá do výuky.

Ve výuce **hry na kytaru** na kmenové škole byly shledány nedostatky v osvojených návycích a kvalitě tónu, které souvisely s nevhodným nástrojovým zázemím žáka. Tyto nedostatky se neprojevovaly při hospitaci na odloučeném pracovišti, celkově zde byla výuka vedena na velmi dobré úrovni. Kladem výuky v tomto oddělení byla také rozmanitost používané literatury.

V **pěvecké hlasové výchově a zpěvu** byly dobře stanoveny výukové cíle s ohledem na individualitu žáka. Ve sledovaných hodinách byly respektovány principy přirozeného dětského hlasového projevu a hlasové hygieny. Neobvyklý způsob výuky staršího žáka, vedený již v úvodní části s plným hlasovým nasazením, neměl negativní vliv na průběh hodiny. V konečném výsledku se hlasové vedení postavené na dechové technice projevilo jako kvalitní. Ve výběru studijního materiálu však chybělo zařazení vokáliz a solfeží. Efektivitu výuky pozitivně ovlivnil vedle názorných pěveckých ukázek učitelek také vhodně volený a citlivě přizpůsobený klavírní doprovod. Předmět **hudební nauka** byl hospitován na kmenové škole. Formy a metody byly adekvátní cílům, obsahu předmětu i věku žáků. Jednotlivé činnosti byly vhodně střídány, zábavná a hravá forma ověřování základních znalostí žáků byla pro všechny věkové kategorie motivující. Žáci prokázali dobré hudebně-teoretické znalosti.

Žáci ve všech sledovaných hodinách pracovali se zájmem a jejich motivace byla ze strany

učitelů podpořena vhodnými názornými ukázkami a průběžným hodnocením převážně pozitivního charakteru. V komunikaci mezi učiteli a žáky různých věkových kategorií nebyly shledány žádné rezervy.

Ve školním roce 1999/2000 se v oblastním a ústředním kole národní soutěže základních uměleckých škol velmi dobře umístili čtyři žáci ve hře na dechové nástroje a jedna žákyně v sólovém zpěvu.

Hodnocení kvality vzdělávání

Oblast plánování a přípravy výuky je hodnocena jako pouze vyhovující. Výuka v kontrolovaných předmětech je odborně zajištěna. Materiální vybavení školy i ostatních pracovišť je hodnoceno jako průměrné. Organizace, formy a metody výuky, motivace, hodnocení a komunikace jsou velmi dobré.

Ve souhrnu je úroveň vzdělávání hodnocena jako velmi dobrá.

Taneční obor

Hodnocení kvality vzdělávání vychází z uskutečněných hospitací v předmětech přípravná taneční výchova, taneční průprava, současný tanec, klasická taneční technika a taneční praxe.

Kontrolou zápisů v třídních knihách a přímým pozorováním v hospitovaných hodinách bylo zjištěno naplňování učebních dokumentů. Časová dotace daná učebními plány je plněna, probírané učivo příslušného ročníku bylo v souladu s platnými učebními osnovami. Tematické a časové plány nebyly předloženy.

Výuka je zajištěna učitelkou splňující odbornou i pedagogickou způsobilost ve smyslu výše citované vyhlášky s dlouholetými pedagogickými zkušenostmi na základních i středních uměleckých školách. Současné podmínky pro výuku tanečního oboru jsou nevhodné z důvodu omezeného prostoru a nedostatečného vybavení tanečního sálu. Výuka probíhá v koncertním sále, kde jsou uskladněny židle, k výuce slouží jen část kovové tyče a dvě malá zrcadla, která znemožňují zpětnou kontrolu žáků. Rovněž psychohygienické podmínky žáků jsou neuspokojivé, žáci se převlékají na chodbě a věci si ukládají na židle v učebně. Materiálně-technické zázemí tanečního oboru tvoří potřebné cvičební náčiní a kostýmová základna, která je dle finančních možností školy průběžně inovována. Učební prostředí je méně podnětné, výzdoba neodpovídá charakteru výuky.

Organizace výuky je v souladu s potřebami oboru. Ročníky jsou sestavovány s přihlédnutím k věkové hranici i tělesným dispozicím jednotlivých žáků. Hodiny tanečního oboru jsou korepetovány v souladu s potřebami vyučujících a možnostmi školy.

Struktura hodin odpovídala věku i výukovým cílům předmětů. Pohybové činnosti a úkoly byly v hodinách převážně zadávány celé skupině. Vyučující se dle potřeby věnovala jednotlivcům, individuální přístup se pozitivně projevil na konečném efektu provedení celé skupiny. Učitelka se aktivně zapojovala do vyučovacího procesu a svým pohybovým projevem podněcovala správné pochopení a provedení zadávaných úkolů. Vhodnou motivací především u mladších žáků povzbuzovala pohybovou představitivost a paměť žáků. Pohybové činnosti byly vhodně doplněny odbornou terminologií, především v klasické taneční technice. Stavba hodin byla dobrá, nechybělo střídání rytmicko-pohybových činností a práce s rekvizitou. Hodiny taneční praxe byly zaměřeny na zdokonalování a prohlubování taneční techniky a tanečního projevu žáků. Výběr skladeb byl přiměřený věku a choreografické zpracování odpovídalo technickým možnostem žáků. Všechny sledované hodiny byly korepetovány. Ve spolupráci učitelky s korepetitory (celkem tři) byly shledány komunikační nedostatky - zadávání úkolu ze strany vyučující nebylo vždy jasně formulováno.

Užívaná pochvala byla motivující, žáci byli vedeni ke vzájemnému hodnocení a sebehodnocení. Nezbytná kontrola prostřednictvím zrcadla však byla omezena nedostatkem zrcadlové plochy. Pozitivně je hodnocen vhodný a jednotný cvičební úbor žáků ve všech ročnících, který umožnil učitelce detailnější kontrolu správnosti provedení jednotlivých cviků. Jinak příjemnou atmosféru ve sledovaných hodinách umocnila přirozená autorita pedagoga, respektování individualit a vzájemná vstřícnost.

Žáci tanečního oboru se pravidelně zúčastňují všech kulturních akcí školy.

Hodnocení kvality vzdělávání v tanečním oboru

Na základě uvedených skutečností jsou plánování a příprava výuky hodnoceny jako velmi dobré. Výuka je odborně zajištěna. Materiální a psychohygienické podmínky výuky jsou vzhledem k výše uvedeným nedostatkům hodnoceny jako pouze vyhovující. V organizaci, formách a metodách výuky převažují pozitiva. Oblasti motivace a hodnocení, interakce i komunikace ČŠI hodnotí rovněž jako velmi dobré.

Celkově je kvalita vzdělávání v tanečním oboru hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Kvalita vzdělávání je v hudebním a tanečním oboru hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Krátkodobé cíle jsou stanoveny. Plán práce na školní rok 2000/2001 zohledňuje finanční, materiální i personální možnosti školy. Především je orientován na plánování interních a veřejných akcí školy. Přílohou plánu je pedagogicko-organizační zajištění školního roku na všech odloučených pracovištích. Úkoly stanovené ročním plánem jsou dále rozpracovány pro jednotlivé měsíce. V plánování kontroly vzdělávání v hudebním oboru byly shledány značné rezervy.

V hudebním oboru nejsou dodržovány učební plány. V pěveckém oddělení není dodržena předepsaná časová dotace hlavního předmětu (žákům je poskytována pouze 0,5 vyučovací hodiny). Komorní zpěv není zařazen do výuky V oddělení klávesových a strunných nástrojů není komorní hra vyučována v požadovaném rozsahu. V pěveckém oddělení je v rámci učebního plánu poskytována výuka nepovinného předmětu hra na nástroj. Tento předmět je však vyučován na úkor časové dotace hlavního předmětu. Předmět hudební nauka není zajištěn na všech pracovištích v požadovaném rozsahu.

Systém plánování v oblasti řízení školy a výuky v hudebním oboru je hodnocen jako pouze vyhovující.

Organizování

Struktura školy je dobře stanovena. Poradními i metodickými orgány ředitelky jsou pedagogická a umělecká rada. Kompetence členům umělecké rady a vedoucím předmětových komisí nebyly vymezeny. Povinnosti učitele jsou dány vnitřním řádem školy. Samosprávné orgány školy nebyly ustanoveny. Neformální spolupráce s rodiči žáků spočívá v organizačním zajišťování řady mimoškolních akcí.

Organizování pedagogických rad je obvyklé, zápisy z nich obsahují relevantní informace o současném stavu školy v oblasti výchovně-vzdělávací. Rozvrh vyučovacích hodin a přestávek je centrálně stanoven a respektuje psychohygienické potřeby žáků i učitelů.

Organizace vyučování se řídí příslušnou vyhláškou o základní umělecké škole. Ve volbě organizačních forem výuky hudebního oboru škola nadále preferuje individuální formu a nedostatečně využívá možnosti skupinové výuky.

Povinná dokumentace je dobře vedena. Protokoly o přijímacích a postupových zkouškách však nejsou vedeny na předepsaných tiskopisech. Záznamy o přijímání žáků a mimořádných zkouškách (např. pro schválení kontrakce) nejsou důsledně prováděny. Nevhodně byl řešen postup žáka (absolventa II. stupně hudebního oboru, který svými výsledky reprezentuje školu) do dalšího studia (studium pro dospělé). Žák bezdůvodně opakuje třetím rokem 4. ročník II. stupně. Od poslední inspekce došlo k úpravě některých částí školního řádu, práva žáků nejsou nadále zastoupena.

Informování rodičů a veřejnosti je dobře zajištěno. Škola se na veřejnosti prezentuje řadou kulturních vystoupení, žáci se zapojují do soutěží a přehlídek.

Výroční zpráva o činnosti školy byla zpracována a projednána s pracovníky školy. Svým obsahem však neposkytuje dostatečný zdroj k sebehodnocení školy zejména pro neúplnost informací v oblastech výsledků vzdělávání jednotlivých oborů, přijímacího řízení a zařazování žáků, údajů o pracovnících školy a výsledcích kontrol.

V souhrnu je oblast organizování hodnocena jako průměrná.

Vedení a motivování pracovníků

Vedení školy usiluje o stabilizaci pedagogického sboru. Velmi dobré zkušenosti má škola se studenty Pedagogické fakulty Ostravské univerzity a Janáčkovy konzervatoře, kteří uplatňují nejnovější znalosti při výuce.

Pro práci učitelů vedení školy vytváří dobré podmínky, využívá odbornosti pracovníků a podporuje jejich další vzdělávání. V rámci předmětových komisí spolupráce mezi učiteli není zcela funkční. Nedostatky jsou ve výuce dechových nástrojů u učitelů s odlišným profesním zaměřením. Celkově lze konstatovat, že metodická pomoc těmto učitelům není na škole poskytována. Vedení učitelů hudebního oboru, především v oblastech plánování a dodržování učebních plánů, má citelně slabá místa.

Kritéria hodnocení pracovníků pro určení výše osobního příplatku a mimořádných odměn jsou stanovena (součást vnitřního platového předpisu), zaměstnanci jsou s nimi seznámeni. Nadtarifní složky jsou přiznávány diferencovaně.

Oblast vedení a motivování je na průměrné úrovni.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní činnost, kterou provádí pouze ředitelka školy, je zaměřena na výsledky vzdělávání sledováním interních a veřejných vystoupení. Kontrola průběhu vzdělávání není prováděna. Proto ani nejsou přijímána opatření k odstraňování nedostatků zjištěných ve výuce.

Systém kontrolních mechanismů výchovně vzdělávacího procesu má pouze vyhovující úroveň.

Hodnocení kvality řízení

V oblastech organizování a vedení pracovníků jsou pozitiva a negativa téměř v rovnováze. Výrazné nedostatky se projeví v oblastech plánování a kontrolní činnosti.

Celkově je řízení školy hodnoceno jako průměrné.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 30 302/98-21 s účinností od 1. 9. 1999,
- povinná dokumentace školy dle § 38a zákona 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol ve znění pozdějších předpisů: školní řád, třídní knihy pro individuální i skupinovou výuku za školní rok 2000/2001, katalogové listy, rozvrhy hodin, výkazy žáků a vyučovaných hodin, protokoly o přijímání žáků a komisionálních zkouškách, rozvrhy hodin podle žáků a vyučovaných předmětů, záznamy z pedagogických rad,
- personální dokumentace,
- dokumentace ředitelky k provozu školy,
- studijní plány žáků v hudebním oboru,
- tematické plány v tanečním oboru,
- plán práce na školní rok 2000/2001,
- kritéria pro hodnocení pracovníků,
- výroční zpráva školy za školní rok 1999/2000,
- dotazník ředitelky před inspekcí,
- podkladová dokumentace ČŠI,
- záznamy z provedených hospitací.

ZÁVĚR

Základní umělecká škola Heleny Salichové zajišťuje kulturu v místě působení i v širokém okolí.

V oblasti vzdělávání je škola ve sledovaných předmětech hudebního a tanečního oboru hodnocena jako velmi dobrá. Řízení školy je vzhledem k vymezeným nedostatkům hodnoceno jako průměrné. Závažným nedostatkem je nedodržování učebních plánů v hudebním oboru a nedostatečná kontrolní činnost ředitelky školy.

Od poslední inspekční návštěvy v roce 1997 nedošlo v oblasti vzdělávání k výraznému posunu. Nadále není využívána možnost skupinové výuky v souladu s učebními plány. Komorní hra není poskytována v požadovaném rozsahu.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Stanislava Juchelková	S. Juchelková v. r.
Členové týmu	Mgr. Libor Buchta	L. Buchta v. r.
	Mgr. Nad'a Ostránská	N. Ostránská v. r.

V Opavě dne 1. února 2001

Datum a podpis ředitelky stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 14. 2. 2001

Razítko

Ředitelka základní umělecké školy

Podpis

Jitka Malíková

A. Malíková v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti základní umělecké školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel základní umělecké školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy):	28. 2. 2001	145 053/01-12002

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Nebyly podány.